

N:o 13.

Af herr **Bergendahl** m. fl., *om befrielse från stämpel från obligationer, utfärdade af Allmänna Hypoteksbanken.*

Genom Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 9 augusti 1894 angående stämpelafgiften infördes bland annat en fortfarande gällande stämpelafgift utaf 30 öre för hvarje hundratal kronor för obligationer, som utfärdas här i riket. Från denna stämpel fritogs svenska statens obligationer, då det ju tydligen i finansielt afseende varit ändamålslost att stämpelbelägga dessa. Men däremot fritogs icke de obligationer, som utfärdas af Sveriges Allmänna Hypoteksbank, ehuru staten genom att såsom grundfond till banken öfverlämna statens egna obligationer iklädt sig en betydande garanti för denna anstalts förbindelser. Den höjning af grundfonden från 8 millioner till 30 millioner kronor, som ägde rum år 1890, visar likvisst, att beredandet af billig jordbrukskredit alltjämt i vårt land måste anses såsom statsändamål. I Danmark t. ex. äro de obligationer, som utfärdas af »Kreditforeninger af Eiere af danske Grundeiendomme», stämpelfria.

Man har också all anledning antaga, att, om dessa omständigheter vederbörligen framhållits under öfverläggningen om de nya stämpelafgifterna vid 1894 års riksdag, hade någon stämpelbeläggning af Allmänna Hypoteksbankens obligationer icke kommit till stånd.

Vid 1899 års riksdag väcktes inom Första Kammaren motion om

stämpelfrihet för Hypoteksbankens obligationer af herrar greve Hamilton, Lundeberg och Lybeck samt inom Andra Kammaren af herr Hans Andersson med instämmande af herrar A. Kihlberg, P. Pehrson i Törneryd, Carl Persson och Oscar Larsson. Inom den sistnämnda kammaren föll motionen med 101 röster mot 93 och inom Första Kammaren utan omröstning efter ett anförande af friherre Gustaf Åkerhielm, Hypoteksbankens dåvarande ordförande. I detta anförande, däri talaren sade sig på grund af sin särskilda ställning inom Hypoteksbanken icke vilja framställa något yrkande men eljest hafva varit mest böjd att afslå motionen, uppgaf han, att förrän den tid kommer, då det för Hypoteksbanken kan komma i fråga att företaga konverteringar, »kan det icke blifva tal om att erlægga någon stämpelafgift och hvad den stämpel, om hvilken det då kan blifva tal, beträffar, veta vi sannerligen icke, om det är svensk eller utländsk stämpel». Tyvärr medgifver icke stämpelförordningen en sådan tolkning. Stämpelförordningen föreskrifver nämligen, att obligation, som *utfärdas* här i riket, skall före utlämnandet förses med stämpel, och vi veta således med visshet, att om Hypoteksbanken utsläpper nya obligationer för en konvertering i utlandet, skola dessa beläggas *både* med svensk och utländsk stämpel. Vidare anförde talaren — i likhet med flera andra — att det för såväl statsverket som Hypoteksbanken spelade en mycket liten roll, om denna stämpel tages bort, men att den för principens skull borde bibehållas. Hvad statsverket beträffar, eger nog den förra delen af påståendet sin riktighet i så måtto, att någon afsevärd inkomst genom stämpeln på Allmänna Hypoteksbankens obligationer endast erhålles under sådana år, då stora låneoperationer ega rum, och enligt upplysningar, som vi inhämtat i banken, har under de nio år, som förflutit sedan stämpeln infördes d. v. s. under perioden 1895—1903 af banken erlagts en stämpelafgift för obligationer af i medeltal blott 4,500 kronor om året. Men under dessa år har icke något nytt större lån upptagits och ej heller något större belopp nya obligationer utsläppts för konvertering af äldre. När en sådan transaktion kan komma att företagas, uppgår däremot stämpeln till afsevärdt belopp, men då verkar också i utlandet cumulationen af den svenska och den utländska stämpeln såsom en mycket tung belastning på operationen.

Man missuppfattar emellertid i hög grad betydelsen af stämpel-skyldigheten för Hypoteksbanken, när man föreställer sig, att dess verkningar inskränka sig till den direkta belastningen på dess låneoperationer. Denna skyldighet utöfvar nämligen en annan och långt skad-

ligare inverkan på de bankens obligationer, hvilka emitteras i utlandet. Den statsgaranti, som ställts för Hypotekbankens obligationer, har tillkommit för att genom sin inverkan på deras kurs i utlandet åstadkomma en så vidt möjligt billig kredit för det svenska jordbruket. Och denna statsgaranti har i väsentlig mån bidragit därtill, att dessa obligationer i utlandet fått godt anseende och blifvit relativt eftersökta. Sedan obligationsstämpeln infördes, har banken icke haft anledning att i utlandet upplägga något lån, men när detta eljest kan ske, skall otvifvelaktigt den omständigheten, att obligationerna numera skola vara underkastade svensk stämpelbeläggning, utöfva en högst oförmånlig inverkan på lånevilkoren. Verkställda undersökningar i utländsk marknad hafva gifvit vid handen, att denna inverkan med all sannolikhet kan uppskattas till en mångfald gånger beloppet af den svenska stämpeln. Och med någon finansiell erfarenhet på detta område inser man lätt, att i de utländska långgifvarnes ögon måste te sig minst sagdt underligt, när en svensk anstalt, som utrustats med betydande statsgaranti skall förse de obligationer, som den i marknaden utbjuder, med svensk stämpel.

Nu säges det, att stämpelfrihet för Hypotekbankens obligationer ej bör medgifvas af principiella skäl, enär sådan frihet då lika väl torde kunna påfordras af andra låneinstitutioner, kommuner eller välgörande inrättningar, som utsläppte obligationer. Ett sådant påstående är emellertid långt ifrån riktigt, alldenstund staten icke ingått någon garanti för sistnämnda obligationer, och det afgörande skälet för stämpelfrihet för Hypotekbankens obligationer ligger däri, att denna stämpel i ej ringa mån förringar verkan af statsgarantien. Skulle å andra sidan någon annan å utländsk marknad låntagande svensk anstalt än Hypotekbanken anses af sådan vikt för landet, att staten iklädde sig en, låt vara partiell, men dock väsentlig garanti för dess obligationer, så borde otvifvelaktigt af rent nationelt finansiella grunder dess obligationer också göras stämpelfria.

På grund af det här anförda tillåta vi oss hemställa,

att Sveriges Allmänna Hypoteksbank befrias från skyldigheten att med svensk stämpel belägga de obligationer, som af banken utfärdas, samt att därför i nu gällande stämpelförordning § 8 under rubriken »obligation» sista satsen, som nu lyder: »dock att frihet från sådan stämpel åger rum för

svenska statens obligationer», måtte ändras till: dock att frihet från sådan stämpel äger rum för svenska statens och Sveriges Allmänna Hypoteksbanks obligationer.

Stockholm den 25 januari 1904.

C. G. A. Bergendahl.

Louis de Geer.

Werner von Schwerin.

Philip Klingspor.

H. E. Montgomery.

J. F. Wester.

Seb. Tham.

Joh. Rylander.

Chr. Lundeberg.

W. Wrangel v. Brehmer.

C. J. Rappe.

Fred. Pettersson.

P. G. Tamm.
